

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Oleksandra Matviychuk
Center for Civil Liberties

Berit Lindeman
Den norske Helsingforskomité

Terje Einarsen
ICJ Norge

Oslo, 23 januar 2023

Jeg viser til deres brev datert 5. desember 2022 vedrørende ansvarliggjøring for aggresjonsforbrytelsen mot Ukraina. I brevet ber Center for Civil Liberties, Den norske Helsingforskomiteen og International Commission of Jurist (ICJ Norge) Norge om å støtte etableringen av et spesialtribunal for aggresjonsforbrytelsen mot Ukraina, samt å ratifisere Kampala-tillegget om aggresjonsforbrytelsen i Romavedtektene til Den internasjonale straffedomstolen (ICC).

Ansvarliggjøring er grunnleggende for å sikre rettferdighet for ofrene og for å motvirke fremtidige forbrytelser. Alle som begår alvorlige forbrytelser må stilles til ansvar for sine handlinger. Dette er bakgrunnen for at Kripos har startet etterforskning av mulige krigsforbrytelser i Ukraina, og hvorfor Norge, sammen med en rekke andre land, henviste situasjonen i Ukraina til ICC i mars. Med denne statspartshenvisningen kunne hovedanklager raskere sette i gang etterforskning av mulige krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten, og sikre bevis i saken. ICCs jurisdiksjon omfatter alle ansvarlige. Ingen har immunitet overfor ICC. Norge skal også intervenere både i saken Ukraina har anlagt mot Russland ved Den internasjonale domstol (ICJ) for brudd på folkemordskonvensjonen, og i saken anlagt ved Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) for brudd på den europeiske menneskerettskonvensjonen.

Jeg er positiv til ansvarliggjøringsmekanismer som kan bidra til å sikre rettferdighet for ofrene etter Russlands aggresjon. Norge samarbeider tett med europeiske allierte og andre likesinnede i disse spørsmålene. Vi er i løpende dialog med andre land om initiativet for å opprette et spesialtribunal som skal etterforske aggresjonsforbrytelser mot Ukraina. Det er viktig at en slik mekanisme har bred oppslutning blant mange land. Dette vil øke tribunalets legitimitet, samtidig som manglende samarbeid fra

Russlands side vil utgjøre en utfordring knyttet til bevisinnsamling og gjennomføring av eventuelle straffer.

Oppfordringen deres vedrørende ratifikasjon av Kampala-tillegget reiser en rekke prinsipielle spørsmål som må vurderes grundig før en fra norsk siden tar stilling til eventuell ratifikasjon. I forbindelse med behandling av spørsmålet i Stortinget, påpekte vi at det er ønskelig å se an ICCs eventuelle anvendelse og tolkning av straffebudet før Norge ratifiserer. Dette vil sette oss bedre i stand til å utrede konsekvenser for Norge. På grunn av forbrytelsens karakter, er det også en betydelig risiko for at aggresjonsforbrytelsen vil kunne bidra til en ytterligere politisering av domstolen. Oppfordringen om å kriminalisere aggresjonsforbrytelsen i norsk rett henger nært sammen med spørsmålet om ratifikasjon, og vil måtte vurderes i sammenheng. Dette spørsmålet har vært behandlet i Stortinget flere ganger, senest 3. juni 2022. Regjeringens standpunkt nyter bred politisk støtte.

La meg avslutningsvis takke for deres verdifulle innspill og engasjement.

Med vennlig hilsen

Anniken Huitfeldt